

Sari Sarkomaa kok

Kirjallinen kysymys kolmannen sektorin psykososiaalista tukea tarjoavien toimijoiden, kuten sairaalaklovnien, toimintaedellytysten varmistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Psykososiaalinen tuki ja sen tarve tunnistetaan nykyään osana sosiaali- ja terveydenhoitoalaa. Psykososiaalisen tuen merkitys potilaan toipumisessa ja trauman käsittelyssä voi olla hänen loppuelämänsä kannalta jopa käänteentekevä. Erityisesti tämä korostuu lapsipotilailla sekä nuorilla potilailla ja heidän läheisillään. Vakava sairastuminen on aina syrjäytymisriski ja voi altistaa myöhemmille sosiaali- ja mielenterveysongelmille.

On kertynyt runsaasti näyttöä siitä, että psykososiaalisella tuella voidaan saada hyvin merkittäviä parannuksia aikaan nuorten potilaiden ja heidän läheistensä elämässä. Jos esimerkiksi tukea tarjotaan systemaattisesti ja säännöllisesti, lapset ja perheet voivat huomattavasti paremmin hoitojen aikana ja toipuvat nopeammin. Samoin perheen taloudellisen tilanteen säännöllinen arviointi ammattilaisen ohjaamana ja yhdessä perheen kanssa voi merkittävästi ennaltaehkäistä velkaantumista ja tulonmenetyksiä. Perheiden voimavarojen tukeminen ennakoivasti on paitsi inhimillistä ja ihmisarvoa kunnioittavaa myös taloudellisesti järkevää pidemmällä aikavälillä.

Psykososiaalisen tuen järjestäminen on osa lakisääteistä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa. Tällä hetkellä psykososiaalinen tuki ja sen saatavuus vaihtelevat paljon maanosittain, maittain, sairaaloittain ja kunnittain. Verrattuna lääketieteelliseen hoitoon, jonka saavutukset saadaan nopeasti käyttöön ja sisään hoitoprosesseihin, psykososiaalisen tuen muodot ja rakenteet vaihtelevat. Suositusten mukaan psykososiaalista tukea tulisi olla saatavilla pitkäkestoisesti ja läheltä alueellisista ja taloudellisista tekijöistä riippumatta.

Monet psykososiaalista matalan kynnyksen tukea tarjoavat tahot ovat kolmannen sektorin toimijoita sekä taidelähtöistä psykososiaalista tukea tarjoavia toimijoita.

Hyvänä esimerkkinä tästä on Sairaalaklovnit ry, joka on toiminut jo 20 vuotta yliopistollisten lastensairaaloiden osastoilla. Alun rohkeasta kokeilusta on kasvanut vaikuttava työmuoto, jolle parhaillaan haetaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laatusertifikaattia osana THL:n HYTE-toimintamallien arviointiprosessia. Vuoden 2020 hoitohenkilökuntakyselyn vastaajista 93 % (n=424) on täysin tai osin sitä mieltä, että sairaalaklovnit vaikuttavat myönteisesti lapsen potilas-kokemukseen. Työn vaikuttavuudesta on olemassa sekä kotimaista että ulkomaista tutkimusnäyttöä.

Kirjallinen kysymys KK 448/2022 vp

Sairaalaklovneria on vuorovaikutukseen perustuva taidemuoto, joka toteutetaan läheisessä yhteistyössä hoitohenkilökunnan kanssa sairaalaympäristön ehdoilla. Klovneria itsessään tukee lapsen minäkuva ja aktivoi toimijuutta. Se luo myönteistä potilaskokemusta, auttaa käsittelemään pelkoja, lisää sairaalaviihtyvyyttä ja tarjoaa oikea-aikaisesti läsnä olevaa ja helposti saavutettavaa psykososiaalista tukea. Sairaaloiden johdon yhteinen näkemys on, että sairaalaklovnitoiminta on kiinteä ja tarpeellinen osa nykyaikaisen lastensairaalan hyvää hoitoa.

Suurin osa yliopistosairaaloiden sairaalaklovnitoiminnasta rahoitetaan yhdistyksen omalla varainhankinnalla ja sairaaloiden potilasviihtyvyyteen osoitetuilla lahjoitusvaroilla. STEA:n nykyinen avustus (n. 173 000 euroa) kattaa alle 25 % vuosittaisesta toimintabudjetista. Nyt suurien kriisien yhteydessä on erityisesti huomattu, kuinka haavoittuvaa pelkkään varainhankintaan perustuva rahoitus on. Toiminnan pysyvyyden kannalta tärkeää olisi, että tällainen tarpeelliseksi ja vaikuttavaksi todettu psykososiaalista tukea tarjoava toiminta mahdollistettaisiin yhteiskunnallisesti osana soterahoitusta, jolla varmistetaan sen pysyvyys ja saatavuus valtakunnallisesti.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo turvata taidelähtöisten psykososiaalista tukea tarjoavien kolmannen sektorin toimijoiden rahoituksen,

miten hallitus aikoo varmistaa psykososiaalisen tuen tasavertaisen saatavuuden koko maassa ja

miten hallitus aikoo turvata taidelähtöisen psykososiaalisen tuen, kuten sairaalaklovnerian, saatavuuden yliopistosairaaloissa ja hyvinvointialueilla?

Helsingissä 1.9.2022

Sari Sarkomaa kok